

higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT
BESTUUR: BOERDERY N5

29 MEI 2019

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B		
	1.1.2	B		
	1.1.3	C		
	1.1.4	D		
	1.1.5	A		
	1.1.6	A		
	1.1.7	C		
	1.1.8	B		
	1.1.9	B		
	1.1.10	A		
			(10 × 2)	(20)
1.2	1.2.1	Waar		
	1.2.2	Onwaar		
	1.2.3	Waar		
	1.2.4	Waar		
	1.2.5	Waar		
			(5 × 2)	(10)
1.3	1.3.1	Verbruiker		
	1.3.2	Kleinhandelaar		
	1.3.3	Verbruiker		
	1.3.4	Produsent		
	1.3.5	Groothandelaar		
	1.3.6	Kleinhandelaar		
	1.3.7	Agent		
	1.3.8	Kleinhandelaar		
	1.3.9	Agent		
	1.3.10	Groothandelaar		
			(10 × 1)	(10)
				[40]

VRAAG 2

- 2.1
- Kombinerings van produksiefaktore
'n Sakeonderneming is 'n kreatiewe bedrywigheid wat verskillende produksiefaktore aanwend om die eindresultaat te lewer
  - Bepaling van belonings vir produksiefaktore
Bepaling van die randwaarde van verskillende produksiefaktore wat tydens die produksieproses gebruik word
  - Organisasie beplanning
Bestaan uit verskillende funksionele bestuursfasette
  - Waagmoed
Entrepreneur moet bereid wees om waagmoedig te wees met implementering van besluite hoewel die resultaat onbekend en onseker is
  - Uitbreiding van onderneming
Verantwoordelik vir uitbreiding en vooruitgang van onderneming (5 × 2) (10)
- 2.2
- Skep van nuwe produkte
  - Bekendstelling van nuwe produksiemetodes
  - Toetrede tot nuwe markte
  - Verkryging van nuwe voorraadhulpbronne
  - Herorganisering van bedryf (5)
- 2.3
- Maklik om te begin
  - Al die winste behoort aan die eienaar
  - Sukses van onderneming hang van eienaar af
  - Onderneming word slegs in hande van eienaar belas
  - Beëindiging betreklik maklik (5)
- 2.4
- Dit is maklik en bekostigbaar om 'n vennootskap te stig.
  - Vennootskappe word individueel belas volgens hulle onderskeie aandele in die winste van die maatskappy.
  - Die bestuur en beheer van vennootskappe word nie deur wetgewing bepaal nie.
  - Dit bied die voordeel dat meer as een persoon tot die finansiering en ander bates kan bydra om 'n wedersydse doelwit as teiken te stel.
  - Vennote het gewoonlik 'n persoonlike belang in die sukses van die onderneming.
  - Ontbinding van 'n vennootskap is betreklik maklik. (Enige 5 × 1) (5)
- 2.5
- Privaatmaatskappy
  - Openbare maatskappy (2)
- 2.6
- Akte van oprigting
  - Akte van inkorporasie (2)

- 2.7
- 'n Trust word deur middel van 'n testament of 'n kontrak gestig.
  - Die trustees beheer die bates namens die begunstigdes volgens die vereistes van die kontrak.
  - Die inter-vivos-trust kom tot stand wanneer 'n kontrak deur al die trustees onderteken en aanvaar word. (3 × 2) (6)
- 2.8
- Betreklik min wetlike voorskrifte rakende die stigting van die onderneming
  - Word geskep volgens die behoeftes van die stigter
  - Stigter kan riglyne vir die bestuur van die trust voorskryf
  - Beter belastingvoordele as maatskappye en beslote korporasies
  - Geen regs persoon nie, slegs aparte trustbates blootgestel aan risiko van moontlike mislukking
  - Geen beperking op duur van trust (Enige 5 × 1) (5)
- [40]**

VRAAG 3

- 3.1
- 3.1.1 Langtermynbeplanning gerig op ontwikkeling van breë langtermynplan om algemene missie van onderneming te verwesenlik (3)
- 3.1.2
- Tydraamwerk van 3 tot 10 jaar en selfs langer
  - Gevestig op al die aspekte van die hele onderneming
  - Gerig op toekoms en alle moontlike omgewingsveranderinge
  - Voortgesette aanpassing by omgewing
  - Breë algemene riglyne van onderneming
  - Hulpbronne en kundigheid van boerdery-onderneming gerig op moontlike geleenthede (Enige 5 × 1) (5)
- 3.1.3
- Twee of meer produksietakke in die boerderybedryf
  - Om prys- en opbrengsonsekerhede van enkelproduk te vermy
  - Verskillende produkte onderwerp aan verskillende prystendense
  - Kombinasie van produksietakke wat tot meer stabiele inkomste bydra
  - Skakel mislukking of terugslag in een produksietak uit wat tot algehele ineenstorting van boerdery-onderneming lei (5 × 2) (10)
- 3.1.4
- Identifisering van hulpbron met grootste beperking
  - Beplanning om skaars faktore te vind
  - Beplanning van takke om net klein hoeveelhede te benodig (3)
- 3.2
- Keuse van gewasse
  - Produksiestelsel gebruik
  - Vlak van tegniese bevoegdhede
  - Omvang van produksie
  - Insetkoste
  - Uitset (Enige 5 × 1) (5)

- 3.3
- Die omgewing verander voortdurend.
  - Faktore in die omgewing kan 'n bedreiging vir die doelwitte en strategie van die boerdery-onderneming wees.
  - Bepalende faktore in die omgewing bied geleentheid.
  - Groter kans op sukses wanneer die omgewing stelselmatig ontleed word.
- (4 × 2) (8)
- 3.4
- Produksie
  - Prys
  - Veroudering
  - Politiek
  - Mense
  - Finansies
  - Meganies
  - Inmenging deur natuur en mense
- (Enige 6 × 1) (6)
[40]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 Meester van die hoogeregshof (1)
- 4.1.2
- Kennisgewing van dood
  - Identiteitsdokument
  - Doodsertifikaat
  - Voorlopige inventaris van die oorledene se bates
  - Naasbestaandes
- (5)
- 4.1.3
- Veilige bewaring van bates deur intermediêre kurator
  - Aanstelling van eksekuteur
  - Verhaling van skuld
  - Betaling van skuld
  - Sien toe dat verdeling behoorlik gedoen word
- (Enige 4 × 1) (4)
- 4.2 4.2.1
- Kontraktuele trust
  - Testamentêre trust
- (2 × 2) (4)
- 4.2.2
- Hanteer trustbates met omsigtigheid en vaardigheid
  - Handhaaf goeder trou-verhouding met begunstigdes
  - Hou behoorlik verslag en doen verslag aan begunstigdes
  - Hou trustbates apart van persoonlike bates
- (4)

- 4.2.3
- Bestuur minderjarige se erflating
  - Fondse van minderjariges deur bevoegde mense bestuur
  - Kundigs betrokke by bestuur van bates en belegging van kontantfondse van boedel
  - Voortsetting van boerdery-onderneming beveilig
  - Buigsaamheid in die finale verdeling van bates
  - Spaar van inkomstebelasting en boedelbelasting (6)
- 4.3
- Gebruik in plaas van oordrag van eienaarskap van hele eiendom
  - Gebruik van die bate tot sy/haar voordeel solank die reg daartoe bestaan
  - Reg kan nie aan iemand anders oorgedra word nie
  - Waarde van vruggebruik op gegewe tyd vir belastingdoeleindes vir erflating en geskenke is gelyk aan 12% van markwaarde van eiendom
  - Hang af van ouderdom van vruggebruik op daardie tydstip (Enige 4 × 2) (8)
- 4.4
- Moet volledig aan die einde van dokument deur testateur/testatrise onderteken word
  - Wanneer testateur nie kan skryf nie, moet iemand anders die testament namens hom/haar onderteken
  - Vergesel van sertifikaat van landdros, vrederegter, kommissaris van ede of notaris
  - Moet in die teenwoordigheid van minstens TWEE geldige ooggetuies onderteken word
  - Ooggetuies moet testament onderteken in teenwoordigheid van testateur of persoon wat namens testateur teken
  - AL die bladsye moet volledig deur al die partye onderteken word (Enige 4 × 2) (8)
- [40]**

VRAAG 5

- 5.1 5.1.1 Die premies is belastingaftrekbaar van inkomste tot 'n maksimum bedrag. (2)
- 5.1.2
- Mag nie afgekoop word nie
  - Mag nie aan enigiemand toegeken word nie
  - Krediteure kan nie in geval van insolvensie eis nie
  - Geskik vir mense wat nie lede van 'n pensioenfonds is nie (6)
- 5.1.3 Van die ouderdom van 55 (2)
- 5.2 5.2.1 Uitkeerpolis met lewensdekking
- 5.2.2 Gewone lewensversekering
- 5.2.3 Verskansde polis
- 5.2.4 Suiwer-uitkeerpolis/Uitkeerpolis sonder lewensdekking
- 5.2.5 Termynpolis
- (5 × 2) (10)

5.3	5.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Verliese weens weerstoestande soos droogtes, oorstromings, hael, wind, ryp, sneeu, donderweer en weerlig✓✓ • Verliese weens plantsiektes✓ • Skade veroorsaak deur wilde diere, brande en aardbewings✓ 	(4)
	5.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Skade veroorsaak deur nalatigheid • Swak verbouingspraktyke • Diefstal van oeste 	(3)
	5.3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens vlak van risiko gebaseer op historiese verliese in die gebied • Bedrag van kapitaalbelegging per hektaar vir daardie oes • Potensiële waarde van die oes 	(3)
5.4	5.4.1	<ul style="list-style-type: none"> • Beskou as langtermynversekering • Gemik op dekking teen bepaalde voorval soos dood of bereiking van 'n spesifieke ouderdom • Voorsiening gemaak vir betaling van 'n spesifieke bedrag • Daarop gemik om sekerheid aan afhanklikes in die toekoms te verskaf • Verskaf vergoeding vir werklike verliese wat die versekerde gely het (Enige 4 + 1 toepaslike voorbeeld) 	(5)
	5.4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Beskou as korttermynversekering • Versekeraar onderneem om die versekerde tot dieselfde finansiële posisie te herstel • Versekerde word vergoed vir werklike verlies gely • Versekerde bates moet vir volle waarde verseker wees • Maksimum bedrag mag nooit die versekerde bedrag oorskry nie (Enige 4 + 1 toepaslike voorbeeld) 	(5) [40]
TOTAAL:			200